

[Formanden.]

Medlemmer af folketinget Fuglsang, Ragnhild Andersen, Alfred Jensen, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen har meddelt mig, at de ønsker til udenrigsministeren at stille følgende forespørgsel:

„Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give folketinget om den udenrigspolitiske situation og om den af Sovjetunionens øverste sovjet tilsendte henvendelse angående spørgsmålet om almindelig international afrustning?“

Medlem af folketinget Ragnhild Andersen har meddelt mig, at hun ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren i anledning af 15 års dagen for Danmarks befrielse at foreslå hædersgaverne til de i forbindelse med krigen og besættelsen hårdest ramte reguleret på samme måde, som det skete ved 10 års dagen for befrielsen?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 20. april kl. 14 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*
Forslag til folketingsbeslutning om besparelser i udenrigsministeriets administrationsomkostninger [af Ninn-Hansen m. fl.].
- 3) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren af Fuglsang m. fl.*
- 4) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om anlæg af en statshavn på Rømø.
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om skibsregistrering.
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om styrelsen af statens hospitalsvæsen for sindslidende.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om børns retsstilling.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Faderskabssager).

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15⁴⁰.

89. møde.

Onsdag den 20. april kl. 14.

Formanden: Det er meddelt mig, at *Ayoë Herbøl* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til folketingsbeslutning i anledning af en under 24. august 1959 i København undertegnet overenskomst med tilhørende brevvekslinger mellem Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om ydelser til fordel for danske statsborgere, der har været ramt af nationalsocialistiske forfølgelsesforanstaltninger. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Ayoë Herbøl* har vedkommende gruppe udpeget *Sandau*, som herefter er valgt.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Henry Christensen* til statsministeren:

„Med hvilken begrundelse har statsministeren foranlediget overført de beføjelser i forbindelse med tilsyn med Danmarks nationalbank, der ifølge lov af 7. april 1936 hidtil har været tillagt handelsministeren som kgl. bankkommisær, til finansministeren?“

Henry Christensen: I forbindelse med den senest stedfundne rekonstruktion af den nuværende regering har den højtærede

[Henry Christensen.]

statsminister ved kgl. resolution foranlediget ændret den klare bestemmelse, der står i loven om Danmarks nationalbank af 7. april 1936, om, at handelsministeren som kgl. bankkommissær skal føre tilsyn med nationalbanken. Beføjelsen som bankkommissær er uden videre overflyttet til finansministeren.

Ud fra den gældende statsretlige opfattelse af grundlovens bestemmelser kan statsministerens formelle ret til at foranledige denne disposition foretaget næppe bestrides, hvad jeg da for mit vedkommende heller ikke vil gøre. Derimod kunne man måske nok spørge, om dette at ændre en bestemmelse som denne igennem en kgl. resolution, en bestemmelse, hvorom der har været stor diskussion og forhandling i det høje ting gennem årene, er en hensynsfuld og klog handlemåde over for folkettinget. Den højtærede statsminister kunne jo i hvert fald ikke være i tvivl om, at det var et spørgsmål, der kunne være meget forskellige meninger om i tinget.

Mit spørgsmål har imidlertid ikke så megen relation til de personer, der for tiden beklæder posterne som henholdsvis handelsminister og finansminister. Den nuværende finansminister har for et halvt års tid siden i et interview givet udtryk for, at der efter hans mening ved en kommende revision af nationalbankloven nok ville blive tale om en nærmere tilknytning mellem regering og nationalbank, og jeg tror i og for sig ikke, at den nuværende handelsminister har et mere liberalt syn på denne sag. Efter min opfattelse er det derimod af afgørende betydning, at nationalbankens uafhængige stilling og ansvar for et stabilt pengevesen bevares.

Beføjelsen som kgl. bankkommissær skal efter min mening alene angå en tilsynspligt, det skal være et rent juridisk tilsyn, en kontrol med, at banken opfylder sine lovbestemte forpligtelser. Derfor var den ordning, der gjaldt indtil 1915, og hvorefter justitsministeren var bankkommissær, og

den siden da gældende ordning, ifølge hvilken handelsministeren, hvorunder bankvesenet i almindelighed og tilsynet hermed i øvrigt ligger, var bankkommissær, tilfredsstillende. Det er den dårligst tænkelige ordning, at netop finansministeren skal være bankkommissær. Den nuværende højtærede statsminister har jo til tider som finansminister netop selv ført en finanspolitik, som i høj grad gik på tværs af den opgave med hensyn til opretholdelse af et stabilt pengevesen, der er tillagt nationalbanken. Det er i sådanne perioder endog af særlig stor betydning, at nationalbanken har en af finansministeren helt selvstændig og uafhængig stilling.

Jeg mener også i den seneste tid at kunne pege på klare tilfælde af betydningen af, at nationalbanken har en over for finansministeren uafhængig stilling. Jeg tænker således på obligationsopkøbene for midler fra postgirofondene og på nationalbankens kritik af regeringens gennemførelse af bestemmelsen om retten til for statsmidler i indeværende finansår at opkøbe for 250 mill. kr. obligationer. Det ligger i det hele taget i sagens natur, at med finansministeren som den tilsynsførende over for nationalbanken er der i høj grad grund til at frygte, at nationalbankens hidtidige klare og frie stilling i forhold til finansministeren og regeringens økonomiske politik vil svækkes. Det har længe været klart, at der visse steder, ganske særlig inden for finansministerens eget parti, har været brændende ønsker om, at regeringen får et større herredømme over nationalbanken — helst at den skal gøres til en statsbank — at regeringen får det fulde herredømme over de pengepolitiske midler.

Jeg håber derfor, at den højtærede statsminister i sit svar vil være i stand til at bekræfte, at en frygt for, at den trufne beslutning kan ses som et skridt på denne vej, er aldeles ubegrundet.

Statsministeren (*Kampmann*): Hvervet som kgl. bankkommissær stammer fra

[Statsministeren.]

den oktroj, hvormed det private aktieselskab Nationalbanken i København blev oprettet i 1818. I nationalbankoktrojen hedder det i § 32:

„..... at der altid skal være en embedsmand, som fører navn af kgl. bankkommissær og som sådan står bankbestyrelsen ved siden, hvorhos som ufravigelig regel fastsættes, at denne embedsmands forretninger skal altid være forenede med justitsministerens embede.“

Jeg ved ikke, hvorfor valget faldt på justitsministeren. Jeg må antage, at justitsministeren blev kgl. bankkommissær, fordi det i den daværende situation var mest hensigtsmæssigt. Justitsministeren fortsatte som kgl. bankkommissær i små hundrede år indtil 1915, hvor hvervet blev overført til handelsministeren. Overførslen blev begrundet med, at denne ordning nu fandtes hensigtsmæssig.

Da A/S Nationalbanken i København i 1936 blev afløst af Danmarks nationalbank, var der ingen grund til at overveje nogen flytning af hvervet som kgl. bankkommissær. Havde man ikke allerede tidligere overført hvervet til handelsministeren, ville der have været al mulig grund til at gøre det ved denne lejlighed. Der var behov for det snævraste samarbejde mellem handelsministeriet og nationalbanken. Det var i disse år valuta- og importpolitikken, som var i forgrunden. I dag spiller valuta- og importpolitikken ikke samme rolle som i 1930'erne. Valutakurspolitikken er lagt fast gennem vort medlemskab af Den internationale Valutafond, og importpolitikken er i løbet af den sidste halve snes år gradvis trådt i baggrunden som led i den udvikling, der har fundet sted i det internationale økonomiske samarbejde, og som herhjemme senest har fundet udtryk i vor tilslutning til frihandelsområdet og i ændringerne i valutaloven og toldloven. Samtidig er finans- og pengepolitikken kommet i centrum. Det ærede medlem vil i nationalbankens beretninger kunne se, i hvor høj grad banken interesserer sig for finanspolitikken, og i finansministeriet er man også opmærksom på sammenhængen mellem finans- og pengepolitikken.

I dag er situationen den, at den minister,

hvis virksomhed har den største og mest direkte indflydelse på de vilkår, nationalbanken arbejder under, og som samtidig er mest interesseret i at være orienteret om nationalbankens virksomhed, ikke længere er handelsministeren, men finansministeren. Denne situation har bestået igennem flere år og ser ud til at skulle blive af længere varighed, og den overførsel af hvervet som kgl. bankkommissær, der har fundet sted, fra handelsministeren til finansministeren, er derfor ligesom overførslen i 1915 fra justitsministeren til handelsministeren kun en tilpasning til de ændrede forhold. Den er med andre ord foretaget med henblik på at styrke samarbejdet mellem finansministeren og nationalbanken og vedrører ikke nationalbankens selvstændige stilling.

Henry Christensen: Jeg takker den højtærede statsminister for den historiske fremstilling af udviklingen omkring stillingen som kgl. bankkommissær og hans forhold til nationalbanken. Derimod er jeg ikke særlig glad for den begrundelse, den højtærede statsminister gav for den disposition, som statsministeren netop nu har truffet. Den begrundelse, den højtærede statsminister gav, var i høj grad præget af, at statsministeren lagde et betydeligt større indhold i stillingen som kgl. bankkommissær, end det efter nationalbankloven har været hensigten, og jeg synes, det vil være af betydning, om den højtærede statsminister over for det høje ting vil klare, om det er hans mening med den begrundelse, han har givet, at finansministeren ved at blive kgl. bankkommissær skal have nogen som helst anden beføjelse over for nationalbanken end blot den at føre det fornødne tilsyn med, at de fastsatte regler overholdes.

Jeg synes også, at når den højtærede statsminister lægger det nærmere indhold i den ændrede disposition, der for mig må give anledning til megen ængstelse for, hvad betydningen heraf vil blive, vil det være af værdi også på baggrund af de drøftelser, vi har haft tidligere i tinget, om den højtærede statsminister vil oplyse tinget om, hvorvidt han også har haft de to små regeringspartiers tilslutning til at foretage den ændring, der her er sket.

Statsministeren (Kampmann): Den kgl. bankkommissær, nu den højtærede finansminister, vil naturligvis have samme beføjelser over for nationalbanken som dengang han var handelsminister.

Regeringen har været helt enig om denne beslutning. Hvor kunne det ærede medlem tro noget andet?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Hans R. Knudsen** til finansministeren:

„Loven om ungdomsopsparingen af 1958 omfatter udelukkende ikke-forsørgere. Ville det ikke være rimeligt, at ikke blot de, der gifter sig, men at alle, der overgår til forsørgergruppen, får opsparingen frigivet?“

Hans R. Knudsen: Baggrunden for loven om ungdomsopsparing af 7. juni 1958 var som bekendt ændringen i skatteloven med hensyn til forsørgerbegrebet. En hel del skatteydere, der beskattedes som forsørgere, skønt de ingen forsørgerpligter havde, blev dengang overført til gruppen ikke-forsørgere, og samtidig skete der en ikke ubetydelig skattnedsættelse for ikke-forsørgere med beskedne indkomster. Hvis sådanne skatteydere er under 25 år, er denne skattelettelse dog betinget af, at der præsteres en nærmere fastsat opsparing; i modsat fald skal der betales et tillæg til skatten på 25 pct. Det er vilkårene for den senere frigivelse af denne opsparing, jeg ikke finder helt tilfredsstillende. Frigivelsen af opsparingen sker normalt ved det fyldte 30. år, men kan ske forinden, hvis den pågældende starter selvstændig virksomhed, forlader landet eller kan præstere en vielsesattest. Det er denne sidste betingelse, der efter min opfattelse bør ændres.

Når man fritages for at præstere opsparing, så snart man bliver forsørger, skulle der efter min mening ikke være noget i vejen for, at frigivelsen af opsparingen automatisk følger fritagelsen for at spare op. Det kan ikke være rimeligt, at f. eks. ugifte mødre ikke kan få deres opsparing frigivet, medens deres medsøstre, der er så heldige at kunne fremvise en vielsesattest, får opsparingen frigivet.

Det er derfor, jeg har rettet det spørgsmål

til den højtærede finansminister, om finansministeren ikke finder det rimeligt, at den pågældende lov nu ændres derhen, at alle, der overgår til forsørgergruppen, får opsparingen frigivet.

Finansministeren (Philip): Det ærede medlem har spurgt, om det ikke vil være rimeligt, at ikke blot de, der gifter sig, men alle, som overgår til forsørgergruppen, får opsparingen i henhold til loven af 1958 om opsparingsordning for unge ikke-forsørgere frigivet.

Jeg kan over for det ærede medlem oplyse, at spørgsmålet allerede har været gjort til genstand for overvejelse i finansministeriet, idet man har modtaget en henvendelse fra Dansk Kvindesamfund, gående ud på, at der for alle unge, der bliver forsørgere, indføres tilsvarende bestemmelser om frigivelse af indskud på opspringskonti og fritagelse for erlæggelse af tillægsskat, som gælder for unge, der indgår ægteskab. Der kan efter min opfattelse anføres gode grunde for at ændre loven som af Dansk Kvindesamfund foreslået, således at disse bestemmelser gælder for alle unge, der i løbet af et skatteår kommer til at opfylde de i lovgivningen fastsatte betingelser for ved skatteberegningen at kunne stilles som familieforsørgere. Jeg skal herved særlig fremhæve de tilfælde, hvor unge kvinder får børn, uden at der er tale om ægteskabsindgåelse.

Jeg har til hensigt i næste folketingssamling at optage spørgsmålet om en lovændring på dette område.

Hans R. Knudsen: Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for det imødekommende svar, selv om jeg naturligvis gerne havde set, at lovforslaget kunne fremsættes allerede i dette folketingsår; jeg mener nemlig, at det er et lovforslag, som vil få en meget hurtig behandling. Må jeg lige henstille til den højtærede minister, at lovforslaget, når det fremsættes, bliver udformet på en sådan måde, at det ikke alene får virkning ud i fremtiden, men også kommer til at gælde de unge sparere, som er blevet forsørgere, siden den gældende lov blev gennemført i 1958.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lannung* til undervisningsministeren:

„Vil undervisningsministeren i anledning af akademirådets henvendelse angående den indre by — sammen med andre ministre, hvis sagsområde henvendelsen også vedrører — overveje at gøre den lovgivning, der har betydning for de af akademirådet fremdragne forhold, i særdeleshed loven om bygningsfredning, mere effektiv og omfattende?“

Lannung: Akademirådets henvendelse til overborgmesteren og stats-, bolig- og undervisningsministrene blev som en redningsaktion for de kulturhistoriske og arkitektoniske værdier i den indre by, det gamle København, modtaget med den største glæde af en stor og interesseret del af befolkningen. Det var på høje tid, henvendelsen kom, men sent er bedre end aldrig.

Akademirådet peger med rette på den ødelæggelse af bybilledet, der begyndte for adskillige år siden og er skredet stærkt frem i de senere år, og som, hvis den får lov til at fortsætte, kan true med at ende i uoprettelig skade for vor gamle kulturby. De særprægede bybilleder — ja, helheder i bebyggelsen, som vi holder af, og som giver København sit eget ansigt og sin særegne charme, er i fare. Det er derfor en opgave for alle rette vedkommende — statslige og kommunale myndigheder — at finde veje og midler til at vende denne udvikling gennem en aktiv indsats for bevaring og fredning af bygningshistoriske værdier og bybilleder i det gamle København.

Det er naturligt, at henvendelsen i første linje er rettet til overborgmesteren; men statens myndigheder har også fået henvendelsen, bl. a. fordi lovgivningsspørgsmål er involveret. Den lovgivning, der her er af særlig betydning, er lov om bygningsfredning af 12. marts 1918. Denne nogle og fyrrer år gamle lov bør efter min mening styrkes i to henseender, både således at der bliver hjemmel for mere effektiv indgriben, og — ikke mindst — således at loven gøres mere omfattende, så ikke blot enkelthuse, men hele gade- eller bybilleder kan fredes og beskyttes mod ødelæggelse.

Det er på denne baggrund, jeg har stillet mit spørgsmål til den højtærede undervisningsminister, under hvem lov om bygnings-

fredning sorterer. Jeg er klar over, at der gør sig mange hensyn gældende, og at nogle af dem er modstående, men efter min opfattelse må af de grunde, jeg har fremført, og som er nærmere udviklet i akademirådets henvendelse, overvejende hensyn tale for at skabe videregående hjemmel for en indgriben. Det er jo allerede i betragtning af den vægtige henvendelse, der er kommet fra akademirådet i dets egenskab af statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål, påkrævet at tage de berørte spørgsmål, herunder spørgsmålet om revision af lov om bygningsfredning, op til overvejelse. Jeg går ud fra, at overvejselsen vil ske i samråd med andre ministre, hvis sagsområde — det gælder især bygningslovgivningen — akademirådets henvendelse jo også vedrører. På længere sigt vil der nok ikke mindst på dette felt være brug for en større samordning af lovgivning vedrørende fredning, byplanlægning og byggeri — lovgivning af rationel, samlende karakter, men en snarlig forbedring af lov om bygningsfredning vil intet foregribe i så henseende.

Ved siden af den bedre lovhjemmel må stat og kommune eventuelt også have mulighed for at yde en større økonomisk indsats, hvor dette vil være nødvendigt, og det fornødne grundlag herfor bør tilvejebringes, hvis der ikke er tilstrækkelig hjemmel i gældende lovgivning, herunder den nye saneringslov.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Det ærede medlems spørgsmål er jo foranlediget af akademirådets henvendelse angående den indre by.

Akademirådets henvendelse er rettet til Københavns overborgmester, og ministeriet må finde det rigtigst, at det i første omgang bliver Københavns kommunalbestyrelse, der tager sig af spørgsmålet om den indre bys fremtid. Ministeriet har med interesse og stor sympati fulgt bestræbelserne for at bevare den historiske bykernes arkitektoniske karakter, og der er for universitetskvarterets vedkommende truffet vidtgående aftaler mellem magistraten og ministeriet om en plan, der skulle indebære, at dette kvarters karakter bibeholdes. Hvad ordningen af hele det gamle byområdes problemer angår, må man ønske, at kommunal-

[Undervisningsministeren.]

bestyrelsen fortsætter og udvider det beskyttelsesarbejde, der allerede er iværksat, og på de punkter, hvor lovgivningen måtte vise sig utilstrækkelig, vil ministeriet gerne forhandle om forslag til mere effektive og omfattende bestemmelser. Det må imidlertid påpeges, at med de muligheder, den gældende byplanlov, bygge lov og bygningsfredningslov rummer, er det ingenlunde sikkert, at en ny lovgivning er nødvendig, hvad det væsentlige i sagen angår. Med hensyn til bygningsfredningsloven var det vel heller ikke unaturligt, om man overvejede en revision af denne lov, der er fra 1918; men i øvrigt kunne bygningsfredningsloven straks gøres mere effektiv, hvis der blev stillet større midler til rådighed for bygningsfredningsarbejdet.

I undervisningsministeriet overvejer vi, hvilke muligheder der måtte være for at give dette arbejde et mere rimeligt økonomisk grundlag. Det kan ikke pålægges ejerne at afholde alle udgifterne ved opretholdelsen af de fredede huse, der i mange tilfælde er bekostelige at vedligeholde og ikke sjældent kun lader sig bevare, såfremt der gives betydelige tilskud til restaureringsarbejder. Som hjælp til bevaringen af hele landets omkring 2 000 privatejede fredede bygninger yder staten imidlertid i øjeblikket kun et beskedent tilskud. På finansloven er der afsat 60 000 kr. på kontoen til dette formål. Takket være bevillinger fra tipsfonden, tilskud fra private og en ofte meget vidtgående imødekommenhed fra ejernes side er fredningsarbejdet dog ingenlunde forgæves, men en effektiv ordning kan kun bygges op på et mere solidt økonomisk grundlag.

Med den nye saneringslov, der koordinerer frednings- og saneringsarbejdet således, at historisk og æstetisk værdifuld bebyggelse lader sig istandsætte og bevare i områder, der beboelsesmæssigt er kommet på afveje, er der åbnet nye muligheder, som forhåbentlig fører til gode resultater. Byplanarbejdet og administrationen af de almindelige bygningsbestemmelser søges ofte samtidig på tilsvarende måde koordineret med fredningsarbejdet. Her bør der sættes kraftigt ind, og i byerne bør det lokale bystyre så vidt muligt have en fremskudt plads i dette arbejde. For Københavns vedkommende

ser ministeriet gerne, at magistraten og statens fredningsorgan intensiverer arbejdet på dette vigtige område. Ministeriet er i alle tilfælde meget interesseret i at støtte alle bestræbelser, der udfoldes i så henseende.

Lannung: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for svaret både med hensyn til det lovgivningsmæssige og spørgsmålet om at have større midler til rådighed.

Jeg takker også for den højtærede ministers holdning til bestræbelserne for bevarelse af det gamle latinerkvarter. Jeg håber, at disse bestræbelser kan føres ud i livet på en måde, så det ikke kommer til at virke kunstigt.

En anden vigtig helhed i den historiske bykerne er Slotsholmen og dens omgivelser, bebyggelsen langs kanalerne.

I denne forbindelse er jo akademirådets henvendelse så meget mere betydningsfuld, som staten selv står over for gennemgribende forandringer med omfattende nybyggeri på Slotsholmen.

Her er al mulig grund til, at også statens myndigheder går varsomt frem, da deres gerninger i denne henseende til tider har været alt andet end forbilledlige — det gælder f. eks. den uheldige girobygning.

Derudover er der navnlig Frederiksstadens, Bredgade- og Amaliegadekvarteret, som bør værnes, og sidst, men ikke mindst, det, som professor Elling i søndags i Politiken omtalte som „summen af stille grå huse i stille grå gader, klassicismens kvarterer“ i det gamle København, hvor nogle af de bedste og mest karakterfulde gader og bybilleder bør bevares, og det kan formentlig kun ske gennem en forbedring og en effektivisering af bygningsfredningsloven, der i sin nuværende skikkelse ikke tager sigte på gader og bybilleder, men kun på enkelthuse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Aksel Larsen* til justitsministeren:

„Agter justitsministeren at foranledige indskriden mod det nazistiske parti, blandt andet i anledning af dets arbejde for at udsprede racehad og dets offentligt udtalte begejstring for, at Hitler har ladet 6 millioner jøder i Europa myrde?“

Aksel Larsen: Jeg har til begrundelse af mit spørgsmål det at sige, at desværre har anløbne elementer fået lov at benytte foreningsfriheden til at genoplive det nazistiske parti her i landet, det, som man dog ellers havde troet var afgået ved en uskøn død i 1945. Offentligheden har vel ikke hidtil mærket så meget til det genoplivede parti, men det eksisterer, det har intime kontakter med lignende partier i andre lande, det disponerer over partilokaler og udgiver forskellige tryksager samt et — foreløbig duplikeret — blad med det vanærede navn Fædrelandet.

Det er for så vidt forståeligt, at myndighederne ikke hidtil har villet skride ind mod denne organiserede nazistiske virksomhed, idet man har kunnet vurdere den som så betydningsløs, at en indskriden kun ville virke som en ufortjent reklame. Jeg tror dog ikke, denne vurdering kan opretholdes. Man var også i lange tider tilbøjelig til at ville negligere det nazistiske parti i Tyskland som en samling psykopater, et parti, der ikke kunne få alvorlig betydning, og samme betragtning var man herhjemme tilbøjelig til at anlægge over for Frits Clausens naziparti. Det viste sig jo imidlertid, at under bestemte forudsætninger fik sådanne partidannelser deres store og skadelige betydning.

Hertil kommer, at det reorganiserede naziparti i Danmark nu optræder på en måde, som strider imod befolkningens retsbevidsthed og mod menneskerettighedernes principper, som disse er udformet i verdenserklæringen fra De Forenede Nationer. Også af den grund, at Danmark har ratificeret denne erklæring, er det formentlig regeringens og de regeringen underlagte myndigheders pligt at skride ind mod ethvert forsøg på organiseret at krænke menneskerettighederne.

Jeg henleder opmærksomheden på, at det nævnte nazistiske blad i sit sidste nummer bl. a. bragte følgende „oprof“ — jeg beder om formandens tilladelse til et citat —:

„Førerens fødselsdag fejres i partilokalerne onsdag den 20. april kl. 20 præcis. På denne mindedag for Adolf Hitlers fødsel samles vi som sædvanligt og højtideligholder dagen i ærefrygt og taknemlighed. Hitlers geniale og heroiske

førerskab i vor storgermanske kamp for Europas befrielse for jødedommens åg er et lysende eksempel i verdenshistorien på, at en enkelt mands indsats kan blive til et vendepunkt i folkenes skæbne og kalde de største egenskaber i en nation frem til handling og offer.

Førerens minde være æret i al evighed.

Frem til sejr!

Heil Hitler!

Partilederen DNSAP.“

De erfaringer, vi i Danmark har gjort, burde være tilstrækkelige til, at det ved lov var blevet forbudt og strafbart at organisere et naziparti eller udøve nazistisk virksomhed her i landet. Men selv om en sådan lov ikke findes, har statsmagten pligt og ret til at skride ind over for de ansvarlige ledere af en partidannelse, der, sådan som citatet viser, offentligt proklamerer deres lykkelige begejstring over, at Hitler har ladet 6 millioner jøder myrde, og over de øvrige grusomheder, der er blevet udøvet af tyske og andre nazister, og som i alt fald ved offentligt at aftrykke noget sådant søger at ophidse til raceforfølgelse her i landet. Mig bekendt har politi og anklagemyndighed ikke gjort noget ved denne sag, skønt jeg synes, det måtte være deres pligt. Jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede justitsminister, om han vil foranledige, at der bliver skredet ind.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): I anledning af det ærede medlems spørgsmål skal jeg oplyse, at det er mig bekendt, at en ganske lille kreds af personer samles i noget, de kalder Danmarks nationalsocialistiske arbejderparti. Denne partidannelse er uden enhver praktisk betydning. Dens virksomhed består dels i afholdelse af møder for en meget lille kreds, hvor man bl. a. mindes nazismens afdøde koryfæer — det ærede medlem var selv inde herpå — dels i udsendelse hver eller hver anden måned af et duplikeret blad, der kaldes Fædrelandet. Dette skrift indeholder artikler, citater og kommentarer i den sædvanlige nazistiske stil. Dets indhold er — både når det docerer jødehad, og når det prædiker had mod andre samfundsgrupper eller personer — af en sådan karakter, at det må vække den dybeste afsky.

Efter straffelovens § 266 b kan man

[Justitsministeren.]

straffe den, der ved udspredelse af falske rygter eller beskyldninger forfølger eller ophidser til had mod en gruppe af den danske befolkning på grund af dens sprog, afstamning eller statsborgerforhold.

De seneste numre af det pågældende blad har været forelagt rigsadvokaten, som har fundet, at der bør foretages en politimæssig undersøgelse, inden der træffes beslutning om, hvorvidt der skal rejses tiltale. Jeg mener at måtte afvente resultatet af denne undersøgelse.

Aksel Larsen: Jeg er opmærksom på, at der netop i straffelovens §§ 266 a og 266 b findes bestemmelser, som efter min opfattelse gør det til en pligt for politi og anklagemyndighed at skride ind i et tilfælde som dette. Jeg er samtidig af den mening, at et parti, der udøver en sådan virksomhed, uanset virksomhedens omfang, ikke bør have ret til at eksistere, og jeg er af den opfattelse, at regeringen eller den højtærede justitsminister i medfør af grundloven er i stand til midlertidigt at forbyde dette parti og dets virksomhed, idet man naturligvis derefter må forfølge sagen ved domstolene for at søge domstolenes bekræftelse af forbuddet mod partiet.

Jeg tillader mig at spørge den højtærede justitsminister, om den tanke ikke har strejft ham, at det egentlig burde være hans pligt.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Med hensyn til det af det ærede medlem sidst rejste spørgsmål om at forbyde det nazistiske parti, kan jeg på indeværende tidspunkt alene henvise til reglen i grundlovens § 78. Det fremgår af denne bestemmelse, at foreninger kan opløses, hvis de har et ulovligt øjemed, eller hvis de virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende. Men også på dette punkt mener jeg at måtte afvente resultatet af den bebudede undersøgelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Ragnhild Andersen** til socialministeren:
„Agter ministeren i anledning af 15 års dagen for Danmarks befrielse at fore-

slå hædersgaverne til de i forbindelse med krigen og besættelsen hårdest ramte reguleret på samme måde, som det skete ved 10 års dagen for befrielsen?“

Ragnhild Andersen: Som et udtryk for anerkendelse og tak til dem, der gav liv eller førighed i kampen mod den tyske besættelsesmagt, vedtoges i 1945 en lov om hædersgaver. Hædersgaven fastsattes dengang til 800 kr. årlig foruden 200 kr. pr. barn indtil dets 18. år. Hædersgaven ydes kun til en begrænset kreds, efterladte efter personer faldet den 9. april 1940 og den 29. august 1943, efterladte efter søfolk og fiskere, der satte livet til, og til svært invaliderede søfolk og fiskere; endvidere gives der hædersgave til efterladte efter mennesker, der satte liv og helbred til under deltagelse i modstandskampen eller som følge af internering eller deportation på grund af deltagelse i modstandsbevægelsen, samt til personer, der blev alvorligt invalideret under tjeneste i det danske politi eller grænssegendarmeri eller ved tyske gengældelsesaktioner. Medmindre tællen er om efterladte, udbetales hædersgaverne kun til danske, der er fra 50 pct. til 100 pct. invaliderede.

Ved 10 års dagen for Danmarks befrielse, i 1955, gennemførte folketinget en regulering af hædersgaverne, som forhøjedes med 25 pct. Alle partier i folketinget hilste forslaget velkommen, og alle partier stemte derfor og anbefalede varmt, at det blev gennemført. Man gjorde det, idet man understregede det rigtige og retfærdige i at sikre hædersgaverne samme købekraft, som de havde i 1945. Der er nu gået 5 år siden da, en periode, i hvilken hædersgaverne ikke er reguleret eller forhøjet i overensstemmelse med de stedfundne ret betydelige prisstigninger. I 1945, da loven om hædersgaver vedtoges, var detailpristallet for januar 290. 10 år efter, i 1955, var det 388, og i år har prisstigningen ført januarpristallet op til 458. Der er med andre ord tale om en samlet pristalsstigning fra 1945 til nu på 57,9 pct., og som allerede nævnt er hædersgaverne kun forhøjet med 25 pct.

Om et par uger vil hele Danmark fejre 15 års dagen for vort lands befrielse fra nazismen. Hvad ville være mere rimeligt, end om vi ved denne lejlighed betænkte

[Ragnhild Andersen.]

især de invaliderede, der satte helbredet til i kampen for Danmarks frihed, og enkerne, der mistede deres kære? Selv om penge ikke er alt, finder jeg, at en ajourføring af hædersgaverne ville være en retfærdighedshandling og tillige en påskønnelse. Det er på denne baggrund, jeg har stillet det spørgsmål til den højtærede socialminister, om ministeren ikke agter i anledning af 15 års dagen for Danmarks befrielse at foreslå hædersgaverne til de i forbindelse med krigen og besættelsen hårdest ramte reguleret på samme måde, som det skete ved 10 års dagen for befrielsen.

Socialministeren (Bomholt): Spørgsmålet kan jeg besvare bekræftende; en sådan forhøjelse har jeg allerede for nogen tid siden taget op til overvejelse. Det er imidlertid fundet rimeligt at samle den med et par andre særlige skridt inden for den sociale lovgivning, som foreslås gennemført i anledning af kongens og dronningens sølvbryllup den 24. maj i år. Et på gennemførelsen heraf sigtende lovforslag forventer jeg at kunne fremsætte i det høje ting i morgen.

Ragnhild Andersen: Jeg takker socialministeren for tilsagnet om, at regeringen vil foreslå hædersgaverne forhøjet, og jeg vil gerne udtrykke håbet om, at det må ske så betids, at de, der er tale om, vil kunne få hædersgaven udbetalt til den 5. maj, Danmarks frihedsdag.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om besparelser i udenrigsministeriets administrationsomkostninger [af Ninn-Hansen m. fl.].

Valgt blev: *Victor Gram, Holger Eriksen, Per Hækkerup, Frode Jakobsen, Hans R. Knudsen, Kolbjørn, Carl Petersen, Lannung, Niels Andersen, Henry L. W. Jensen, Henry Christensen, Damsgaard, Per Feder-*

spiel, Helga Pedersen, Ninn-Hansen, Gottschalck-Hansen og Marie Antoinette von Lowzow.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren [af Fuglsang m. fl.].

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 4967).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet.

Per Hækkerup: Jeg begærer afstemning.

Formanden: Der vil da være at foretage afstemning om, hvorvidt forespørgslen skal fremmes.

Fremme af forespørgslen
nægtedes med 122 stemmer mod 6.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om anlæg af en statshavn på Rømø.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3323, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 863).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Gorrsen: Udvalget vedrørende forslag til lov om anlæg af en statshavn på Rømø har holdt 5 møder og har sammen med den højtærede minister for offentlige arbejder besigtiget de ved Havneby på Rømø beliggende arealer, som Rømø og Skærbæk kommuner har erhvervet til anlæg af havnen og den fremtidige bebyggelse.

Det er mit håb, at detailprojekteringen af Rømø statshavn kan påbegyndes umiddelbart efter lovforslagets tredje behandling i det høje ting, og at arbejdet med selve havneanlægget kan iværksættes så betids, at havnen kan stå klar til brug i sommeren